

Seltsimehed! Rakendame kõik jõud eksamisesseiooni edukaks läbiviimiseks!

Mis põhjustab halva õppe edukuse

Igal aastal kaks korda, talvel ning kevadel, annavad üliõpilased aru semestri vältel tehtust. Nii on see ka praegu, millal nooremate kursuste üliõpilased on asunud aru andma sügissemestri tehtud tööst. Eelnevate sessioonide kogemused kui ka käesoleva sessiooni tulemused näitavad, et suurem osa üliõpilasi tuleb hästi toime nende pandud ülesannetega, sooritades tähtaegselt arvestused ning seejärel eksamid. Teiselt poolt ei ole saladuseks, et teatud osa üliõpilasi sellega toime ei tule. Ma ei ole endale seadnud ülesannet ammuendavalt analüüsida mitteedasijõudmise põhjusi, vaid tahan jagada lugejatega mõningaid mõtteid, mis seoses sellega tekivad.

Usun, et keegi ei vaidle vastu, kui loen peamiseks võlgnevuse tekkimise põhjuseks süsteemitu ning ebakorrapärase õppimise semestri kestel. Mõned üliõpilased arvavad nähtavasti, et ainult arvestuste ja eksamite sessioon on ette nähtud õppimiseks, ülejäänud aja aastas võib aga veeta meelepärasema tegevusega. Et selline tööstiil häid tulemusi ei anna, selles võime veenduda kui sirvime võlgnike nimekirju peale sessiooni. Suuremalt osalt on need üliõpilased, kes semestri kestel puuduvad süstemaatiliselt õppetööst, jätavad kodused ülesanded tegemata, siis kui selleks on õige aeg, ning koguvad kontrolltööde kahtede näol «teadusliku pagasit». Ehitusteaduskonna «eesrindlasteks» sellise õppemetoodika rakendamisel on näiteks üliõpilased Klement, A. ja Liivak, J. (E-13), Aksel, K. (E-31) jt.

Reeglina ei suuda sellised üliõpilased kõiki arvestusi õiendada enne sessiooni, see omakorda tingib eksamisesseiooni pikene mist järgmise semestrisse, sest võlad tuleb ju siiski likvideerida enne järgnevat sessiooni — lõpptulemuseks on tavaliselt kursuse kordamine ehk instituu dist lahkumine, hea veel kui «omal soovil». Ei saa kuidagi nõustuda direktiooni mõningate sammudega möödunud suvel. Üliõpilane Enn Kukk (E-12) kustutati kevadel kolme võla tõttu esialgu üliõpilaste nimekirjast. Kui aga E. Kukk kasutas viimast «päästerõngast» ning avaldas soovi sõita tööle uudismaale,

võeti ta direktori poolt tagasi üliõpilaseks ning jäeti kordama I-st kursust. Sügissemestri töö tulemused ei ole sellist vastutulekut õigustanud: füüsika kontrolltöö — 2, kõrgem matemaatika — nõrk. Teiseks näiteks on õpperühma E-15 endine üliõpilane Albert Semjonov. Kevadel 1958 esitati ta direktorile kustutamiseks 4 võla tõttu, kuid selle asemel suunati A. Semjonov uudismaale ning pikendati sessiooni 15. oktoobrini koos stipendiumi maksimisega. Tagajärg oli kurb. 11. nov. A. Semjonov eksmatrikuleeriti lõplikult, kuna ta ei suutnud võlgu likvideerida. Üliõpilaste uudismaale tööle saatmine ei tohi kujuneda omamoodi «pattude lunastamise» abinõuks. On ju meil hulganisti korralikult õppivaid noori, kelle soovi uudismaal töötada tuleb rahuldada esmajoonel!

Eri küsimus on esimese kursuse üliõpilastega. Noored satuvad keskkoolist tulles hoopis uude miljöösse. Koolis neid sunniti õppima, TPI-s tuleb aga iseseisvalt töötada, puudub igapäevane kontroll. Seetõttu mõned noored jätavad semestri algul loengutel kuulatud materjali kodus kordamata, satuvad hiljem raskustesse, tuju langeb ning lõpptulemuseks kaob usk oma võimetesse. Siin on meie kateedritel nii mõndagi teha. Eriti vajavad üliõpilased abi füüsikas. Dots. Metsa kõrgetasemelised loengud nõuavad üliõpilastelt paremat ettevalmistust, kui seda annab suurem osa meie keskkooli. Arvatavasti paraneks olukord peale vastava eestikeelse loengutekonsekti paljundamist, nii, nagu seda tegime 1946. a. Olemasolev kirjandus, Mihelsoni ning Putilovi õpikud, ei rahulda. Õpikute, eriti emakeelsete õpikute, väheus on tõsiselt takistuseks üleminekul täiesti iseseisvale õppetööle nii nagu seda näeb ette koolireform. Tuleb loota, et instituu tiut koheselt tellib rotoprinti, mis võimaldaks paljundada omal jõul loengute konsekte.

Kui esimesel kursusel on «filtreerivateks» aineteks füüsika ja kõrgem matemaatika, siis ehitusteaduskonna II ja III kursustel on nendeks vastavalt tugevusõpetus ning ehitusmehaanika.

Need ained teevad üliõpilastele raskusi, kuigi ehitusmehaanika kateedri õppejõud õpetavad nimetatud aineid väga selgelt, arusaadavalt ning hästi süstematiseeritult. Tuleb lihtsalt rohkem lahendada iseseisvalt ülesandeid.

Ehitusteaduskonna kogemused näitavad, et õppetöö kõrval töötamine vanematel kursustel annab häid tulemusi. Alates 7-ndast semestrist on selline moodus kõigile jõukohane ning nagu nähtub, töötabki üle kolmandiku üliõpilastest projektorganisatsioonides ning enitusplatsidel. Õppetöö tase sealjuures ei lange (üliõpilased Mespak EA-94, Mõlder ES-93, Paiste E-71, jt.). Samuti ei mõju õppetöö tasemele halvavalt sport, ühiskondlik töö ega töö ÜTÜ ringides. Teaduskonna üliõpilastele on hästi tuntud U. Kala (E-31), M. Vaigu (E-72), G. Samuel (E-91), E. Differti (E-95), N. Balanova (E-55) jt. tublide sportlaste ning ühiskondliku töö aktivistide nimed, kelle matriklitesse on kantud ainult väga häid ning häid hindeid. Kahjuks osa üliõpilasi-sportlasi, tavaliselt just keskpäraseid, arvavad, et pikendus kuulub hea tooni juurde. «Soovitav» olevat oma võlgade likvideerimisega mitte rutata, sest TPI-s headest sportlastest ei tahetavat lahkuda! Ei tea, kas selliste meeleolude tekkimisele on kaasa aidanud direktiooni väär suund hoida instituu dis ühel kursusel mitu aastat «teenelisi tudengeid» (E. Väin), kuid olen kindel, et sellisele andekale üliõpilasele ja sportlasele nagu seda oli U. Paap, kergel käel antud pikendus, osutasid temale karuteene. On täiesti arusaadav, et nii sportlastele kui ka teistele aktivistidele tuleb erandjuhtudel pikendada semestrit, rakendada individuaalgraafikut õppetöös, kuid seda ainult siis kui vastav kollektiiv seda toetab.

Peame alati meeles, et esmajoonel peab iga ehitusteaduskonna üliõpilase eesmärgiks olema saada tulevikus ehitusinseneriks, sellisteks nagu seda on P. Teder, U. Liiv ning paljud teised vabariigi tuntud sportlased-aktivistid.

H. VELNER,
Ehitusteaduskonna dekaani
asetäitja.

MÕNINGAID NÕUANDEID ÜLIÕPILASTELE EKSAFILE MINEKUL

1. Eksam on teie poliitilise ja teadmistealase küpsuse ning võimete väljaselgitamise vahend. Sellepärast minge eksamitele korralikult ettevalmistunult ja kindlate teadmistega. Ärge usaldage lünklikke teadmisi!
2. Minge eksamile värskelt ja väljapuhanult. Kui te varemalt ei ole suutnud ainet omandada, siis viimane õõ enne eksamit ja eksamieelseid tundeid teid ka ei päästa.
3. Eksam on suursündmuseks ja pidulikult talituseks teie ülikoolielus. Sellepärast minge eksamitele korralikult rõivastatult. See tõstab teie vääriskustunnet ja aitab seega õpitut paremini meelde tuletada.
4. Ärge eksamil närveerige: harjuge enda üle valitsema! Kuhu te välja jõuate, kui te elus — mis teid igal sammul eksamineerib — kogu aeg närveerite?
5. Ärge arvestage eksamipileti küsimustele ettevalmistamisel pikka aega. Elu ei anna teile enamasti aega järelemõtlemiseks. Eksamipileti põhiline mõte on selles, et küsimused oleksid kõigile võimalikult võrdse tasemega ja et eksamineerijal ei tarvitseks põhiküsimusi juhuslikult improviseerima hakata.
6. Ärge püüdke spikerdada! See on vääritu. Pealegi ei vii see meetod teid kogunud õppejõu juures kuigi kaugemale.
7. Eksamil vastake napolisõnaliselt, kiirustamatult, asjalikult ja loogiliselt. Ärge tehke ilmaaegseid sõnu ja ärge rääkige teemast mööda!
8. Teadke, et teie vastuste hindamisel arvestatakse ka nende keelelist külge: rääkige selgelt (mitte «pudistades» või sõnalõppe «ära süües») ja korrektsetes lausetes!
9. Ärge arvake, et kui eksam on kestnud 20—30 minutit, et see siis tingimata peab lõppema: eksam lõpeb siis, kui eksamineerija on teie teadmistest ja võimetest õige ja veenva kujutluse saanud.
10. Ärge arvake, et eksamineerija ei või teid küsida väljaspool piletit: see õigus on igal eksamineerijal ja ta on kohustatud teid küsima ükskõik missugusest programmi lõigust, kui ta muidu teie teadmistes kahtleb.
11. Ärge sattuge segadusse, kui eksamineerija teie vastuseid kuulates vaikib, ja ärge ka arvake, et see on kurjast, kui õppejõud teie vastuse katkestab: eksamineerijal on õigus teie vastust katkestada, kui te küsimust ei mõista, kui te kaldute sellest kõrvale või kui te lausa järjekindlalt eksite.
12. Ärge muutuge kärsituks, kui näete, et eksamineerija teeb teie vastamise ajal oma taskuraamatusse või paberile märkusi: õppejõul võib tekkida mitmesuguseid küsimusi ja ta ei suuda neid muidu meeles pidada.
13. Lähiküsimuse puhul ärge kaubelge eksamineerijaga: üksiku juhuliku küsimuse mõistmine ei kaalu üles neid lünki, mis te eksamineerija poolt esitatud küsimustes olete näidanud.

Keemia-mäeteaduskonna esimesel kursusel

Kuidas neid päevi ka ei loeks, aga ikkagi kipub semestri lõpul neist puudus kätte tulema.

Eriti pingelised olid esimese kursuse üliõpilaste tööpäevad. On see neil ju esimeseks eksamisesseiooniks instituudis, mis näitab, kuidas nad tulevad toime tööga kõrgemas koolis. Eks nii mõnigi kiru end vahelejäetud loengute või tegemata jäänud kontrolltööde pärast ja antakse vaikselt töötusi järgmisel semestril hoolikamalt tööle hakata, kui vaid nüüd pääseks! Kuid ei pääsu ole mingisugust, igaüks saab oma töö eest teenitud palga ja eks nii mõnelegi saa selgeks, et õppimine kõrgemas koolis ei seisne ainult selles, et päevad läbi oodata internaa dis mingit imevääret «tabamist» kõrgemas matemaatikas või kujutatavas geometrias.

Kui analüüsida esimese kursuse keemikute töötulemusi enne semestri lõppu, siis ei saaks öelda, et need olid eriti halvad. Kuid kui üks õpperühm tegi kõik selleks, et pääseda 100-protsendilisele eksamile, siis leidis ilmtingimata ka teine õpperühm, kes lootis mingile õnnelikule juhusele.

Kõige eeskujulikumaks õpperühmaks on K-11 (rühmavanem Ü. Pärnits). Enamus selle rühma üliõpilasi suhtub tõsiselt õppetöösse. Kontrolltööid on nad teinud võrdlemisi korralikult, eriti

hästi sooritasid nad selle kujutavast geometriast. Esile peaks tõstma rühmavanemat, kes on sooritanud kõik kontrolltööd edukalt ja kes suhtub väga hoolikalt oma ülesannetesse. Temast peaksid eeskujuga võtma kõik teised rühmavanemad.

Kuid kahjuks ka selles rühmas on üksikuid üliõpilasi, kes viivad rühma õppe edukuse alla. Üliõpilane Alide Tamm ei ole teinud ühtki kontrolltööd keemias, samuti esineb tal ka teistes õppeainetes puudulik hindeid (viimane kontrolltöö kõrgemas matemaatikast oli 10 punktil!) Kuigi ta on tulnud töölisnoorte keskkoolist ei tohiks see anda põhjusi nii nõrgaks õppe edukuseks. Ja üldse peaks ta leidma tihedama sideme oma rühmakaaslastega, sest eks ole ju kollektiiv see, kes aitab üle kõigist raskustest.

Õpperühma KS-12 üliõpilastel tuleb tõsiselt pingutada, et sooritada eksamid rahuldavalt. Eriti peaks sellele mõtlema rühmavanem M. Pedak, kellel ei ole bilanss kuigi meeldiv.

Õpperühmas K-14 näib õppetöö kulgevat keskmist rada. Ainult üliõpilane Vaike Tõruke ei ole olnud suuteline sooritama ühtki kontrolltööd hindele «rahuldav».

Vaatame siis kuidas lähevad nüüd eksamid I kursuse keemikutel.

U. PÄRIS

Meie instituudi arenguperspektiivid

Instituudi töötajaid ja üliõpilasi huvitab, millised perspektiivid on instituudi materiaalse baasi laiendamiseks, peamiselt aga uute hoonete väljaehitamiseks ja millised tööd selle jaoks praegu toimuvad.

Möödunud aasta maikuul kinnitas NSVL Kõrgema Hariduse Ministerium instituudi uute hoonete projekteerimise plaani-ülesande. Kinnitatud plaani-ülesanne erineb 1953. aastal koostatud projektist selle poolest, et on likvideeritud liialdused ehituslikus kuba tuuris ja maksumuses. Samuti on võetud arvesse kõik muudatused, mis toimusid viimastel aastatel instituudi struktuuris. Põhiline erinevus seisab aga selles, et Tallinna Polütehnilise Instituudi hoonete kompleks projekteeritakse Nõmme-Mustamäe uue rajooni teadusliku keskusega koos mitmete ENSV Teaduste Akadeemia instituutidega.

Projekteerimist teostab praegu «Estonprojekt» sellise arvestusega, et projekti-ülesanne peab valmima maikuul ja et kaheksasaja kohalises ühiselamu ehitamisega võib alustada käesoleva aasta kolmandas kvartalis. Ühiselamu ehitustööd on võetud 1959. a.

plaanis summas 800 tuhat rubla ning ehitajaks on määratud Tallinna Üldehitustrust. Instituudi uute hoonete kompleksis on ette nähtud peahoone, õppetöökojad, kaks ühiselamut — kokku 1200 kohaga, staadion, õppekatlamaja ja majandushooned. Õppehoonete ehituslik kuba tuur on 138 tuhat m³. See on kaks korda suurem instituudi praegustest õppehoonetest. Kompleksi ehitamise maksumuseks on orienteeruvalt 40 miljonit rbl. 1960. a. ja järgnevatel aastatel ehitustööde maht suureneb 4—7 milj. rublani arvestusega, et kõik uued hooned saaksid valmis 1965. aastal. Instituudi projekteerimisest ja ehitamisest hakkavad osa võtma õppejõud ja üliõpilased, kogu instituudi kollektiiv.

Peale uute hoonete ehitamise Nõmmele on ette nähtud käesoleval aastal laboratooriumide laiendamise Koplis. Lõpetada tuleb ehitusmaterjalide laboratoorium ja teha juurdeehitus soojusenergeetika laboratooriumile maksumusega 1 milj. rbl. Samuti on ette nähtud ekspluatatsiooni anda uueks õppeaastaks ühiselamu nr. 1 Koskla tänaval. Spordiväljakute ehitamiseks Koskla tänava ühiselamute juurde annab di-

rektsioon üliõpilastele kõik vajalikud ehitusmaterjalid ja transportvahendid. Samuti ka materjalid Klooga spordilaagri korvpalliväljaku ja sauna ehitamiseks ja laagri majade remontimiseks. On vajalik, et kehalise kasvatuse ja spordi kateeder, komsomolikomitee ja spordiklubi juba nüüd koostaksid kavad nimetatud ehituste ja remonttööde teostamiseks üliõpilaste osavõtul.

Peale ehitustööde on käesoleval aastal ette nähtud 2 miljonit rubla laboratooriumidele uute seadmete muretsemiseks. Peamised kulutused — 1,3 milj. rubla, tehakse keemialaboratooriumide varustamiseks uute seadmete ja aparatuuridega seoses teaduslike uurimistööde läbiviimisega, mis on instituudile tehtud ülesandeks Kommunistliku Partei ja Nõukogude Valitsuse otsusega keemiatööstuse edasiarendamise kohta.

Laboratooriumide väljaehitamine ja nende sisustamine uue teadusliku aparatuuriga on käesoleval aastal üheks tähtsamaks ülesandeks. Selle edukale täitmisele rakendub kogu instituudi kollektiiv.

H. EESMAA,
TPI direktori asetäitja

Sportlased ütlevad:

SPORDIBAAS KLOOGAL TULEB KORDA SEADA!

EHITAME VÕIMLA OMA JÕUDUDEGA!

Vaatamata sellele, et instituudi võimla ehitamise küsimust on aastate jooksul korduvalt üles tõstetud instituudi juhtkonna ees, ei ole see küsimus ühelgi korral leidnud konkreetset lahendust. Samal ajal enamus NSV Liidu kõrgemaid koole, sealhulgas Tartu Riiklik Ülikool ja Eesti NSV Põllumajanduse Akadeemia on viimaste aastate jooksul teinud kõik selleks, et kindlustada oma üliõpilastele ajakohaseid võimalusi kehakultuuri ja spordi massiliseks harrastamiseks. Nii tuleks märkida TRÜ uut staadioni, EPA uut võimlaehitust ja EPA mänguväljakuid, mis ehitati üliõpilaste otseselt kaasabil. Samuti ei või mööda minna õigest küsimuse lahendamise Tallinna Ehitustehnikumis, kus sõna tõsisem mõttes puht oma jõududega (kaasaarvatud võimla projekt) ning minimaalsete kuludega ehitati üks Tallinna parimaid võimlaid. Kõik mainitud ehitused loid normaalseid olemasolutingimusi mainitud õppeasutuste spordiklubidele. Spordibaaside majandamisest saadud tulud võimaldasid spordiklubidel arendada vajaliku sportmassilist tegevust. Ka Tartu Riikliku Ülikooli Kääriku spordibaas on aastate jooksul saanud TRÜ üliõpilaste tõeliseks tervistparandavaks, puhkeaja veetmise- ja spordibaasiks. Tänu sellele on TRÜ üliõpilastel võimalik pidevalt olla tegevuses kehakultuuri ja spordiga. Samal ajal ei ole Tallinna Polütehniline Instituut peale sõda teinud midagi spordibaaside rajamise asjus.

1956. a. anti Tallinna Polütehnilisele Instituudile Klooga rannikul neli suvilat eeldusega, et neist saaks loodud aja jooksul korralik üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate puhke- ja spordibaas. Täna on sellest möödunud peaaegu 3 aastat, kuid suvilad oma sisustuse ja väljaehituse poolest ei ole kaugeltki seda,

mis nad peaksid olema. Üliõpilased kasutavad neid vaid mõned nädalad aastas (peamiselt kesksuvel). Suurem osa suvest on nad TPI õppejõudude ja nende perekondade käsutuses. Klooga suvilatest peab välja kujunema, kõige lähema aja jooksul TPI üliõpilaste, õppejõudude ja teenistujate puhke- ja spordibaas. Baas peab töötama aastaringelt, milleks tal peab olema kindel koosseisuline kaader. Suvilaid peab kohandama selliselt, et ka talvel seal oleks võimalik organiseerida mitmesugust puhke- ja sporditegevust. Eelpoolmainitud küsimust on ka korduvalt arutatud kuid seni peale mõningate «restaureerimise» tööde läbiviimise, pole põhimõtteliselt küsimust otustatud.

Tartu Riikliku Ülikooli eeskujul tuleb Klooga baas välja ehitada ajakohaseks puhke- ja spordibaasiks ning anda see majandamiseks üle TPI Spordiklubile. Sellega luuakse TPI Spordiklubile üks tema tegevuse vorme.

Teiseks ja väga tähtsaks asjaoluks on fakt, et spordi ja kehakultuuriga tegelejate arv instituudis (peale kehalise kasvatus kateedri poolt läbiviidavat programmilist tööd) on lubamatult väike. Toome mõningaid näiteid. Selliste populaarsete ja massiliste spordialadega nagu võrkpall, korvpall ja kergejõustik, tegeleb praegu umbes 150 üliõpilast. Jalgpalli ja jäähokiga üldse ei tegeleta. Raskejõustikuga tegelejate arv on vaevalt 50 inimest. Samuti puuduvad igasugused võimalused laialdaselt harrastada suusatamist ja matkasporti, kuna spordiklubi ega instituut ei oma suusaasaasi ega vajalikku matkasporti inventari.

Senised instituudi sportlikud tulemused on saavutatud tänu kehalise kasvatus kateedri treenerite tööle, millega on hõlmatud peamiselt I ja osalt II järgu sportlased. Nende arv instituudis

küünib vaid 15% kogu üliõpilaskonnast. Ülejäänud noored, kes rõhuvas enamuses tulevad instituuti III spordijärguga ja kes 5 aastaga võiksid saavutada nii II kui ka I järgu, peavad vastavate võimaluste puudumisel, kas loobuma spordist või minema kuhugi teise spordiühingusse, eemaldudes seega instituudi kollektiivist.

Kogu nn. klassiväline õppesportlik töö viiakse läbi peamiselt üürivate võimlates, milleks iga aasta kulutatakse üle 60 tuhande rubla ja kuhu pääsevad jällegi vaid üksikud TPI parimad sportlased. TPI Spordiklubi, kes tegelikult peale ülalmainitud tööd, peaks peamiselt tööd tegema üliõpilaste massides, ei saa seda, kuna tal ei ole mingit baasi ning täielikult puuduvad vajalikud finantsilised võimalused. Kui instituudi administratsioon koos VSÜ «Kalevi» Kesknõukuga ei leia võimalusi abistada TPI Spordiklubi, tuleb TPI esindusvõistkondadel loobuda osavõtust ENSV 1959. a. esivõistlustest.

Arvestades ülalmainituga ning silmas pidades spordi ja kehakultuuri suurt tähtsust nõukogude noorte kommunistlikus kasvatuses, seda eriti nüüd, kus püütakse leida parimaid lahendusi NSV Liidu Valitsuse seadusele «Kooli ja elu sidemete tugevdamisest ning rahvahariduse süsteemi edasise arendamisest meie maal» tuleb kaaluda ja leida võimalusi ehitada Tallinna Polütehnilise Instituudi oma võimla ühes vajalikkude kõrvalruumidega, kuulutades seda ehitust — TPI KOMSOMOLIEHITUSEKS.

Oleme veendunud, et selline üritus leiab instituudi üliõpilaste hulgas palavat poolehoidu ning loob meie instituudi noortele samad töötingimused nagu seda on teistel NSV Liidu kõrgetemal koolidel.

TPI SPORTLASED

KÜLALISED GRUUSIAST

Esineb üliõpilane Gurgulia. H. Araku fotod

Laulab Nazi Dumbadze, kitarri Robert Bardzimašvili.

Hiljuti olid Tallinna noortel külalistek Tbilisi Võõrkeelte Pedagoogilise Instituudi üliõpilased. Kauges püikesepaistelises Gruusias ei tunta nii külmi talveilmu kui meil, kuid nagu ütles «Estonia» kontserdisaalis toimunud kontserdi avamisel inglise keele teaduskonna komsomolibüroo sekretär Roland Džibia, pani südamek vastuvõtt ja sõpruse soov neid unustama tuisu ja külma.

Külaliste ansambel andis väga mitmekesise kavaga sisuka kontserdi. Kõlasid laulud gruusia, vene, inglise, hispaania ja prantsuse keeles.

Avalauluna esitasid naiskoor ja solistid Lagidze «Laulu Tbilisist». Tantsurühm kandis ette tantsu Taliašvili ooperist «Daisi». Siis esines naiskoori saatel Nazi Dumbadze. Hiljem esitas ta veel rea laule hispaania keeles. Noore solisti esinemine võeti vastu tormilise aplausiga.

Soliste ja ansambleid oli külalistel arvukalt. Suurepäraselt laulis meeskvarlett. Ta esitas ka «Laulu Pühajärvest» gruusia keeles.

Gruusia üliõpilaste poolt pakutud külakost jääb meelde kauaks ajaks.

H. UIBOPUU

Nime muutmine ei muuda taotlusi

28. oktoobril 1958, pärast üheistkümnepäevast hääletamist Roomas, oli valitud kardinalide poolt uus paavst Joannes XXIV (peamiselt Itaalia ja Prantsusmaa kardinalide hääletage). Milllega seletada niisugust üksmeelse puudumist kõrgemate katoliikliku kirikuasutuste ridades? Vastus on ainult üks: nii nagu kodanliku demokraatia tingimustes on kodanlike parteide vaheline kisklemine, eriti teravneva klassivõitluse tingimustes — nii ka katoliiklikus kirikus toimub kisklemine võimu küsimuses ning muutub eriti teravaks võitluse tingimustes rahu, demokraatia ja sotsialismi jõudude ning teiselt poolt imperialismi jõudude vahel kogu maailmas.

Vatikan on üheks suuremaks kapitalistiks tänapäeval. Tema käes on tööstuslikke ettevõtteid, pankasid, aktsiaid jne. Vatikan on õige tihedalt finantsiliselt seotud Morganitega. Vatikanil on ainult Itaalias tööstuslikku kapitali 550 miljardi liiri ulatuses, pangakapitali — 400 miljardit liiri, liikumatuid varasid — 380 miljardit liiri. Samal ajal aga USA-st Vatikan saab 80% kõikidest oma sissetulekutest. Tõsi, Vatikan on suurim kapitalist maailmas.

Olles katoliikliku kiriku kesksuks ja juhiks püüdis Vatikan alati etendada juhtivat osa ekspuaterimisele rajatud maailma poliitilises elus, saades õigesti aru, et ainult nii ta võib kaitsta reaktsiooni, imperialismi. 1891. aastal kutsus toliaaegne Rooma

paavst oma läkituses: «Rerum, novarum», otseselt looma katoliiklikke poliitilisi parteisid, katoliiklikke ametiühinguid ning välja astuma sotsialismi ja kommunismi ideede vastu. Veel 1950. aastal mõistis Pius XIII hukka evolutsiooni teooria, nähes selles ekspuaterimisele rajatud maailma aluste õnneamist.

Tänapäeval näeme, kuidas katoliiklikud parteid Lääne-Saksamaal, Itaalias ning mujal kaitsevad imperialistide sõjaõhutamise plaane, olles koguni nende plaanide initsiaatoriteks (nagu näiteks Adenauer). Mitte juhuseks näeme, et imperialistide toetajad, parempoolsed sotsialistid, lähevad sagedasti Vatikaniga käsikäes. L. Blum — prantsuse sotsialistide endine ideoloog — kõneles 1945. aastal, et «katoliikliku kiriku vaatekoht omab väga palju ühist meie seisukohaga ning isegi langeb ühte niivõrd, et kaovad kõik reaalsed vastuolud» (katoliikliku kiriku ja «sotsialistide» vahel).

Jah, see on ühine Vatikan, parempoolsete sotsialistide ja imperialismi jõudude rinne, mis võitleb rahu, demokraatia ja sotsialismi vastu.

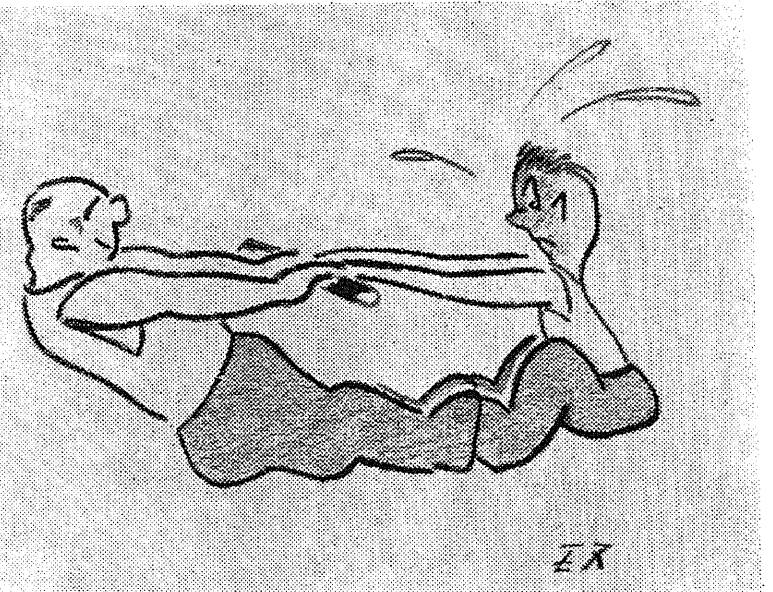
Sellepärast, kasvavate demokraatia jõudude võitluse tingimustes, ilmnevadki Vatikanis kodanliku demokraatia seismise lagunemise tendentsid. Siit ongi need mitmekordsed hääletamised uue paavsti valikul. Raske on kokku leppida omavahel. Tuleb ju arvestada ka masside seisukohti selleks, et säilitada Vatikanil mõju neile.

Sellega on seletatav, et USA otsesed kandidaadid kukkusid läbi, valituks osutus kardinal Resialli, Itaalia ja Prantsusmaa kardinalide otsene esindaja, kes loobus võtmast nimetust «Pius», kuna Pius XII oli USA imperialistide avalik toetaja. See loomulikult ei tähenda, et Vatikan ja USA imperialistide vahel tekiks lõhe. See tähendab ainult seda, et valitseda avalikult, näidates oma sõltuvust ookeani-tagustest imperialistidest, on raske, raske on petta masse.

Huvitav detail. Praeguse paavsti nimekaim — Joannes XXIII, kes oli paavstiks aastail 1410—1415, pääses troonile int-riigide abil, kõige teravama võitluse tingimustes teiste pretendentidega selle troonile.

Uus paavst, valides endale nimeks Joannes tahtis sellega alla kriipsutada, et tema hakkab läbi viima teist poliitikat, kui viimased paavstid. Kuid ka tema nimekaim — paavst viieteistkümnendast sajandist ei erinenud kõikidest teistest. Joannes XXIII oli progressiivsete liikumiste omaaegne jälgija. Ta astus, näiteks tšehhi vabastusliikumise vastu jne. Seega, nii Vatikan praegune kapitalistlik olemus kui ka paavstide traditsioonid kõnelevad sellest, et tegelikult uue paavsti poolt uue nime võtmisega pole midagi muutunud. Uued kombinatsioonid nimetusega näitavad ainult seda, et see kapitalist püüab teravneva klassivõitluse tingimustes ainult varjata oma tegelikku palet.

V. KELK

Komsomolikomitee! Ametiühingukomitee!

Kui kaua peavad Koskla täna va ühiselamus üliõpilased üksi majandusosakonnaga inventari pärast vägikaga vedama?

Ruum ja aeg erirelatiivsusteoorias

O. SILDE

Meie ajalehe «Tallinna Polütehniku» numbris (4. det. 1957. nr. 22) ilmus kirjutis «Kui kaugel maailmaruumi võib inimene lennata». Kirjutise eesmärgiks oli üllatavate tulemuste abil äratada huvi ruumi ja aja mõistete relativistliku käsitluse vastu, kuid hoopis kõrvale jäi küsimus, kas artiklis esitatud tulemused on lugejale küllalt arusaadavad. Lugejate soovile vastu tulles püüan käesolevas kirjutises seda kõrvalejätmist hüvitada.

Ruumi ja aja relativistlikule käsitlusele seame aluseks mõned klassikalise mehaanika tõsiasjad. Klassikaline mehaanika uurib kehade liikumisi kolmemõõtmelises eukleidiilises ruumis. Põhilisteks objektideks on masspunkt ja absoluutselt jäik keha (edaspidi lihtsalt jäik keha). Ühe jäiga keha liikumist teise suhtes võib käsitleda järgmiselt: võtame

kummaski kehas Cartesiuse koordinaadistiku (koordinaadisüsteemi), mis on kehaga jäigalt seotud (nimetame neid: süsteemid Oxyz ja O'x'y'z', ühe ja sama pikkuseühikuga mõlemas süsteemis, näit. 1 cm). Mõnel kindlal ajahetkel need koordinaadisüsteemid asetsevad ruumis teineteise suhtes teatud viisil ja me võime ruumi iga punkti koordinaadid, mis on võetud ühe süsteemi järgi, avaldada koordinaatide kaudu teises süsteemis:

$$\begin{cases} x' = \cos(\alpha) x + \cos(\beta) y + \cos(\gamma) z + x_0' \\ y' = \cos(\beta) x + \cos(\alpha) y + \cos(\gamma) z + y_0' \\ z' = \cos(\gamma) x + \cos(\beta) y + \cos(\alpha) z + z_0' \end{cases} \quad (1)$$

(Järg neljandal lk.)

